

חודיה בשולחן שבת

פרשת בראשית

צאת החג	כניסת החג
18:40	17:35 חיפה
18:41	17:43 תל אביב
18:39	17:28 ירושלים
18:42	17:49 באר שבע

מקום מרכזי לפרשת השבוע בשולחן השבת, במהלך הסעודה. בהכנה קלה, ניתן "לשדרג" את הרעיון הקצר ולהפוך אותו ל**חוויה חינוכית מעצימה**, שבאמצעותה נעביר לילדים מסרים חינוכיים, תוך **העשרת השיח התורני** בשולחן שבת. לפניכם 3 "מערכים" לשולחן שבת.

סעודה ראשונה איך דיבר הנחש עם האשה?

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:
בפרשתנו כתוב: "וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אֵף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגָּן" (ג, א) נשאלת השאלה: **איך הנחש דיבר עם האשה? [באיזו שפה דיבר?]**

שלב 1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה. השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

שלב 2

1. נסביר לילדים שיש דעות שמעשה הנחש הינו משל ליצר הרע.
2. נכוון אותם לחשוב ולהשוות מקרים של שיח בני אדם עם בעל חיים.

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **פרקי דרבי אליעזר (פרק יג):** מדובר על דרך הסוד, יצר הרע נכנס בחוה, בדמות הנחש.
- **רב סעדיה גאון:** הנחש, כמו גם האתון של בלעם לא דיברו, אלא המלאך דיבר עבורם.
- **אבן עזרא:** עד שהתקלל, היה הנחש מדבר והלך בקומה זקופה, הקב"ה נתן בו דעת.
- **חזקוני:** הקב"ה עשה נס ופתח את פי הנחש, כשם שפתח את פי האתון של בלעם.
- **אברבנאל:** הנחש כלל לא דיבר (לא בדרך נס ולא באופן טבעי). התורה פתחה במילים "וַיִּחַשׁ הָיָה עָרוֹם..." , להשמיענו שהכל היה בהשגחה פרטית, כדי לנסות בו את האשה ובעלה. **התקשורת בין האשה לנחש התבצעה באמצעות סימנים**, כשראתה אותו עולה אוכל מהעץ ולא מת הבינה שיכולה לאכול מפרי העץ, כביכול אמר לה "לא מות תִּמָּתוּן".
- **אור החיים:** בעלי החיים אינם מדברים, אלא מצפצפים **ויש אנשים שמכירים ומבינים בצפצופיהם ואפילו בשיחת הדומם**, שהרי כל בעל חיים משבח את הקב"ה בדרכו ובלשונו, כדוגמת 'פרק שירה', כפי שכתוב "כָּל פֶּעַל ה' לְמַעַנְהוּ" (משלי טז, ד).
- **רבי זלמן סורוצקין:** הנחש לא דיבר ממש, אלא מעין אנשים שהבינו לשונות נוספיים, כגון שיחת דקלים (עיין סוכה כח ע"א) ולשון הציפורים ולשון הנמלים. אדם וחוה, שהיו יציר כפיו של הקב"ה, ידעו את לשון בעלי החיים, בשפה זו שוחח הנחש עם חוה.

שלב 3

אפשרויות להרחבה:

שלב 4 לשאל את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה**, תוך הדגשת ביאורי כמה מהמפרשים, שהיו אנשים שידעו לדבר בשפת החיות, תוך הסבר איך דיברו בשפתם.

לקבלת העלון 'חוויה בשולחן שבת' שלחו את המילה 'חוויה' למייל Office@shaalti.co.il או לווואטסאפ 052-9453811

חודיה בשולחן שבת

פרשת בראשית

סעודה שניה **בריאת הצומח, ביום השלישי או השישי**

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

בפרשתנו כתוב: "וְכָל שְׁיֵחַ הַשָּׂדֶה טָרֵם יְהִי בְּאֶרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרֵם יִצְמַח" (ב, ה) נשאלת השאלה: **מדוע כתוב ? שהצמחים טרם צמחו, הלא הם נבראו ביום השלישי?**

שלב 1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

1. נכוון את הילדים לחשוב אודות השפעת האדם על גדילת הצמחים.
2. ננסה להשוות בין אישיותו של אברהם לשל נח, ביחס לבני דוריהם.

שלב 2

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **חולין ס ע"ב:** "מלמד שיצאו דשאים ועמדו על פתח קרקע עד שבא אדם הראשון וביקש עליהם רחמים וירדו גשמים וצמחו. **ללמדך שהקב"ה מתאוה לתפלתו של צדיקים**". ביום השלישי עמדו הדשאים בפתח הקרקע ולא יצאו עד היום השישי, לאחר שנברא האדם והתפלל עליהם.
- **רמב"ן:** ביום השלישי צמחו העצים והעשבים, אך לא היה בהם עדיין כח גדילה. רק לאחר שנברא האדם ניתן בנטיעות כח צמיחה והמשיכו לגדול.
- **רבי חיים פלטיאל:** ביום השלישי הארץ הוציאה מעט דשא וקצת צמחיה, כפי שכתוב "וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דָּשָׁא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ", עשביה דלילה זו היתה קטנה ולא צמחה, משום שלא ירד גשם, הצומח לא יכל לגדול. רק ביום השישי, לאחר בריאת האדם החל הצומח לגדול.
- **רש"י הירש:** בפרק א' תיארה התורה את בריאת הצמחים. פסוק זה מלמדנו שהמשך התפתחות הארץ תלויה באדם ובמעשיו, על מיקומו של האדם ביחס לנבראים ולצמחים, שכן הארץ נבראה למענו.
- **רבי זלמן סורוצקין:** כל הארץ היתה מכוסה זמן רב במים, שהרוו את האדמה שתוכל לגדל את צמחיה, אולם ביום השלישי התגלה לפתע שהארץ יבשה, כדי שבני האדם ובעלי החיים שייבראו בימים הבאים לא יטבעו בה. כדי להשמיענו זאת, כתבה התורה "וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרֵם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר..."

שלב 3

אפשרויות להרחבה:

לשאל את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה**, תוך הדגשת חשיבותה ומעלתה של התפילה, והשפעתה על בני הדור. לעמוד על אחריותו, השפעתו ומחויבותו של האדם לגדילת הצמחים ולתפילה עליהם. הזדמנות מצוינת לחזק את הילדים ולעמוד על חשיבותה ומעלתה של התפילה.

שלב 4

רוצה להיערך לשבת עם רעיונות ודברי תורה לפרשת בראשית? היכנסו לקישור <https://did.li/1jbUY>

לחצו כאן

חודיה בשולחן שבת

פרשת בראשית

סעודה שלישית 'לא טוב היות האדם לבדו' לפני 'אעשה לו עזר'

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:
כתוב: "ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו" (ב, יח) נשאלת השאלה: מדוע לא טוב היות האדם לבדו?

שלב 1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה. השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

שלב 2

1. נכוון את הילדים לחשוב אודות חשיבות "מוסד הנישואין" ומעלותיו.
2. ננסה להסביר להם את משמעות חיי אדם לבד, לעומת חיי זוגיות.

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **מדרש רבה (יז, ב):** "תני רבי יעקב: כל שאין לו אשה שרוי בלא טובה, בלא עזר, בלא שמחה, בלא ברכה, בלא כפרה, בלא טובה".
- **רבי יונתן בן עוזיאל:** "ויאמר ה' אלהים לא תקין דיהי אדם דמיה בלחודיה", הקב"ה אמר שלא תקין שיהיה אדם ישן לבדו.
- **רש"י:** "שלא יאמרו: שתי רשויות הן, הקב"ה יחיד בעליונים ואין לו זוג, וזה יחיד בתחתונים ואין לו זוג".
- **אבן עזרא:** משום שאדם צריך סיוע, כפי שכתב קהלת "טובים השנים מן האחד".
- **רמב"ן:** משום שאם יהיה לבד, ללא אשה לא יוכל להוליד ולדות ולהתרבות בעולם. אם יהיה לבד לעולם לא יהיה קיום.
- **רד"ק:** לא טוב לאדם שיהיה לבד ללא חברה, שהרי לא היתה לו אפשרות ליצור חברה עם הבהמות, החיות והעופות, שאינו שוה או דומה להם.
- **ספורנו:** משום שלא יוכל להגיע לשלמות ולהשיג את התכלית, אם יתעסק בעצמו בצרכיו.
- **כלי יקר:** אדם אינו נקרא 'עושה טוב' במצות הקב"ה כשהוא לבד, ללא מתנגד שמטה אותו לדרך רע. אשה יכולה לשמש לאדם זכות להתעלות ברוחניות באמצעות הכח הנגדי שבה.
- **הנצי"ב מוולוז'ין:** משום שהאדם שונה מבעלי החיים, טבעו שונה וייחודי, ועל כן ראוי אדם שיהיה לו עזר - בת זוג, שתהיה מולו - כנגדו, בכל פעולה לעזר לו.

שלב 3

אפשרויות להרחבה:

לשאל את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה, תוך הדגשת חשיבותו ומעלותיו של "מוסד הנישואין". הזדמנות טובה לשוחח עם הילדים על כך, ולהסביר להם (באמצעות דברי חז"ל והפרשנים) את החשיבות של חיי זוגיות, ביחד אל מול חיי בדידות.

שלב 4

שאלות לשולחן שבת

פרשת בראשית

השאלות והתשובות מתוך ספרי 'תורתך שאלתי'

1 והנחש... ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מפל עץ הגן [ג, א] מהיכן ידע הנחש שהקב"ה ציוה זאת?

2 ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים... (ג, ו) איך חוה ראתה שהעץ טוב למאכל לפני שאכלה ממנו?

3 ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו (ד, ח) מה אמר קין להבל?

4 זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלהים אדם (ה, א) מדוע תולדות אדם מכונים ספר?

"נתקע" בלי דבר תורה בשולחן השבת?
רוצה להכין שיעור תורה מקיף ומרתק בקלות?

כולם שו"תפים בשולחן השבת!

בא להעשיר את השיח התורני
סביב שולחן שבת עם כל המשפחה!

עם 'תורתך שאלתי'
אין יותר שאלות!

הרב חגי ולוסקי

מציג פריצת דרך
בלימוד פרשיות התורה

שבוע אחרון,
עד מוצא"ש בראשית

מחיר
מיוחד

רק **287**
במקום 398

ספרי 'תורתך שאלתי'
על בראשית שמות

הזמינו כעת

והספרים בדרך אליכם
052-9453811

עוד סדרה מחכימה מבית:
אחת, שאלתי
למדתי נענית ונהנית

הספרים שיעשירו וירוממו את שולחן השבת שלכם

לקבלת "טעימה" מהספר או סרקו

'תורתך שאלתי'
לפרשת בראשית,
לחצו כאן

ויקרא האדם שם אשתו חוה כי
הוא היתה אם כל חי (ג, כ)

יסוד גדול לימד אותנו אדם הראשון, הואיל
ואין צדיק בארץ שיעשה טוב ולא יחטא,
והאדם חוטא כשמתגבר עליו יצרו, עליו
לשנן לעצמו להתחזק ולהמשיך את חייו,
ולא להתמקד בכשלונו.

היכן לימד אותנו אדם הראשון זאת?

לאחר מעשה עץ הדעת, כשהאדם ואשתו
נתקללו וגורשו מגן עדן וכל העולם השתנה
בעקבות חטאם, דווקא בעת זו בחר אדם
לתת לחוה אשתו שם חשוב, בנימוק "כי היא
היתה אם כל חי".

אמר לה אדם הראשון: מה שהיה היה, כעת
עלינו לזכור: "כי היא היתה אם כל חי",
תפקידנו כעת לדאוג שיהיו כל חי - כל יצורי
העולם שייצאו מאתנו, בלי להביט אל העבר,
אל מה שהיה, אלא

להתבונן כל הזמן עם הפנים קדימה.